

Seg linoljelack från Kina

Inget är nytt under solen. Redan de gamla kineserna visste hur man skyddar trä mot väder, vatten och vind.

Le Tonkinois, uttalas 'lö tänkinoa', är namnet på en linoljelack som tidigare inte funnits på marknaden i Skandinavien men som nu börjat spridas i färgbutikerna. Receptet är 120 år gammalt och således tämligen färskt i sammanhanget träskydd med kinesiska mått mätt, men det uppges bygga på över tusenåriga kinesiska yrkes-traditioner.

Le Tonkinois kommer alltså ursprungligen från Kina via Indokina och är en mycket intressant linoljelack ur kvalitets- och miljösynpunkt eftersom den inte innehåller något annat än rena naturprodukter, nämligen 70 procent kallpressad linfröolja och 30 procent kinseisk träolja inklusive ett hemligt antal promille kobolt (Co). Lacken är också intressant därför att den helt saknar tillsatser av lösningsmedel eller kemiska preparat, något som ju också blivit en het miljöfråga på senare tid. Den har också

en hel del andra oväntade och mycket goda egenskaper för oss båtägare.

Kinesisk nöt

Hemligheten med denna naturprodukt är märkligt nog att linoljan varken är rå eller kokt. Den är istället raffinerad vid en temperatur av 270°, varefter man har tillsatt 30 procent sk Chinaträolja (med nr 8001-20-5, som är Kemikalieinspektionens handelsbeteckning). Denna Chinaträolja, som egentligen är oljan från en nöt som växer på de kinesiska trädet 'tung', skapar tillsammans med den raffinerade linoljan en slutprodukt med oerhört små molekyler, vilket gör att lacken tränger djupt in i veden i t o m fet teak, samtidigt som den ger ett starkt UV-skydd.

Reagerar snabbt med syret

En linoljelack som är dammtorr på två timmar låter märkligt, men det beror på den oxidationsprocess som uppstår när linoljelacken möter syret i luften. Ännu märkligare är ändå att lacklagret växer med 5-6 procent vid torkningen, till skillnad från fernissorna som sjunker i ytskiktet från blött till torrt tillstånd och istället minskar i volym med upp till 40 procent när lösningsmedlet försvinner ut i luften.

Några nackdelar har jag inte kommit på, annat än att innan man börjar lackstrykningen så är det faktiskt nödvändigt att offra några pedagogiska minuter till att noga läsa på appliceringstekniken, eftersom den inte är riktigt vad vi är vana vid. Jag kan bara kort nämna att man ska t ex inte ta av locket på burken (som är intill förväxling lik en vanlig teburk), utan istället göra tapp- och lufthål. Det här är viktigt för att inte starta oxidationsprocessen redan i burken.

Vid en första strykning räcker en liter till 14 kvm, efter 24 timmar kan det andra lagret läggas och det räcker till 20 kvm. Man rekommenderar 3-4 lager invändigt och 6-

8 lager utvändigt. Priset per kvm är lika med vanliga förekommande fernissor.

Oväntat segt

Le Tonkinois i bruksskick är en oväntat märklig och därtill sällsynt 'seg historia' till skillnad mot de hårdare fernissorna som vi vant oss vid allt mer. Det finns exempel från Tyskland på teakdäck som lackats för tjugo år sedan och som sedan dess aldrig annat än fläckvis penselbättrats på uppkomna skador. Att tappa ett vinschhandtag på teakbänken är inte längre någon katastrof. Det kanske blir en fördjupning i ytan, men troligen inget hål i lackskiktet. Och skulle det bli hål, så flagnar inte lacken runt skadan märkligt nog ens efter ett par år utomhus. Men för att träet inte ska missfärgas så måste man självklart lacka hålet i skadan, ungefär som vid ett stenscott i lacken på en bil.

*

När det gäller båtvård så provar vi båtägare oss fram och vi konsulterar båtgrannen och vi lär oss göra specifika och personliga val av produkter – sedan håller vi ofta fast vid produkten och kanske ryknar vi också på näsan åt nyheter. Jag erkänner att jag med en god portion skepsis, byggd på mina erfarenheter från många års båtägande, följt Le Tonkinois i nu mer än två säsonger, men jag måste säga att jag inte tidigare har träffat på något liknande. Det verkar som om cirkeln är slutet och vi är tillbaka där vi började – tack vare gammal kinesisk kultur.

Ronald Rybbe

Linoljelacken importeras av Le Tonkinois Scandinavia AB, Byviken 2, 185 41 Vaxholm. Tel. 08-541 365 86, fax 08-542 369 36.

Importören kommer att testa även ett giftfritt recept på naturmedel mot bottenbeväxning, som man uppger fungerat bra i andra delar av världen. Segling återkommer om detta när vi kunnat se praktiska resultat av proverna.

Grunden till en bra sommar

Rakt på sak! Har du tänkt på att något så enkelt, som val av båtfärger är grunden till en bra sommar. Hempel har allt din båt behöver från bottenfärg och primers till ett komplett båtvårdsprogram. Så unna din båt Hempels kvalitet från köl till mast, då blir jobbet med att rusta båten i vår till mycket mer än ett kärt besvär.

Det blir precis som vi skriver i rubriken.

HEMPEL

Konsumentkontakt 031-69 52 79